

BIJLAGE 1

Nadere toelichting beleidsvoornemen

Hieronder ga ik, na een korte inleiding, in op de huidige situatie, de gewenste functionaliteit en een aantal gerelateerde beleids- en wetgevingstrajecten.

O. Inleiding

Ontwikkelingen aangaande informatie-uitwisseling kabels en leidingen

Reeds in de jaren zeventig is geconstateerd dat de informatie-uitwisseling rond graafwerkzaamheden beter moest worden georganiseerd. In 1984 diende de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en de Minister van Verkeer en Waterstaat (VenW) een wetsvoorstel in, dat deze informatie-uitwisseling moest regelen (Kamerstukken II, 1983-1984, 18 478, nr. 1-3). Destijds werd geconstateerd dat de grondroerder op grond van de aansprakelijkheidsregels een onderzoeksplicht heeft, zodat hij de informatie uit eigener beweging wel zou inwinnen. Voor zover deze informatie überhaupt beschikbaar was, was deze voor hem echter niet op een eenvoudige wijze te verkrijgen. Om die reden werd in genoemd wetsvoorstel een informatie-uitwisselingsysteem opgezet, dat beoogde een tweetal verplichtingen in te voeren. In de eerste plaats moesten kabel- en leidingbeheerders zelf bijhouden waar hun kabels en leidingen lagen. In de tweede plaats moest de kabel- en leidingbeheerder aan belanghebbenden inlichtingen verstrekken over de ligging van hun kabels en leidingen.

Bij het Kadaster aan de ene kant en de gemeenten aan de andere kant werden per oppervlakte-eenheid of kwadrant de namen en correspondentieadressen van de leidingbeheerders geregistreerd die daarbinnen een belang hadden. Deze overheden gaven vervolgens aan belanghebbenden per kwadrant aan met welke kabel- en leidingbeheerders zij contact moesten opnemen teneinde de informatie te krijgen over de in dat gebied gelegen kabels en leidingen. Het wetsvoorstel was aanleiding voor de kabel- en leidingbeheerders om hun eigen informatie-uitwisselingsysteem zodanig te verbeteren dat het voldeed aan de voorgestelde wettelijk eisen. Om deze reden is in 1987 het wetsvoorstel ingetrokken. Als belangrijk voordeel werd gezien dat er sprake was van één loket, in plaats van de bij wet voorziene twee loketten. Dit heeft uitgemond in het huidige systeem van het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) dat in beginsel voorziet in informatie-uitwisseling tussen kabel- en leidingbeheerders enerzijds en grondroerders anderzijds. Ongeveer 900 kabel- en leidingbeheerders (zoals nutsbedrijven, gemeenten, waterschappen en andere organisaties) zijn thans aangesloten bij het KLIC, dit is circa 95 procent van het totaal.

Enkele getallen

Per jaar vinden in Nederland circa 200.000 grondroeringen plaats. Geschat wordt dat er in Nederland 40.000 graafincidenten per jaar plaatsvinden. Dit betekent dat in ongeveer 20% van de gevallen schade ontstaat. Voorts mag niet worden uitgesloten dat (bijna) incidenten en schade optreden die niet of pas veel later aan de dag treden. Bij graafincidenten worden in sommige gevallen aanzienlijke veiligheidsrisico's gelopen, bijvoorbeeld als schade wordt toegebracht aan een gasleiding of een leiding waar gevaarlijke stoffen door worden vervoerd. Daarnaast ontstaat veel economische schade, bijvoorbeeld door onderbroken levering van diensten van onder andere telecommunicatie-, water- en energiebedrijven. Er zijn legio

voorbeelden van woonwijken, bedrijven- en industrieterreinen die, doordat een kabel is geraakt bij graafwerkzaamheden, gedurende enige tijd verstoken blijven van bijvoorbeeld elektriciteit of telecommunicatie. De economische kosten hiervan zijn aanzienlijk, nog afgezien van de overige maatschappelijke schade.

Aangaande schade kan in dit verband een onderscheid gemaakt worden tussen directe schade, indirecte schade, gevolgschade en externe effecten.

Directe schade betreft hierbij de schade die aan een kabel of leiding zelf danwel aan direct betrokken materieel wordt toegebracht. De hoogte van de directe schade wordt in beginsel bepaald door de kosten van de reparatie of vervanging.

Indirecte schade betreft overige schade die grondroerders en kabel- en leidingbeheerders ondervinden tengevolge van het graafincident. Bijvoorbeeld de vertragingsschade waarvan sprake is als een grondroerder bij zijn werkzaamheden een leiding heeft geraakt (bijvoorbeeld een gasleiding) en omwille van de veiligheid zijn werkzaamheden gedurende enige tijd niet kan voortzetten.

Dan is er nog de gevolgschade. Dit betreft schade die derden ondervinden van het graafincident. Bijvoorbeeld gederfde inkomsten doordat een bedrijfsterrein enige tijd van elektriciteit verstoken blijft of een winkel enige tijd niet te bereiken is doordat (in verband met de reparatie) een straat is afgezet.

Ook kan er bij graafincidenten sprake zijn van externe effecten met betrekking tot de externe veiligheid (bijvoorbeeld slachtoffers) of het milieu (bijvoorbeeld verontreiniging). Deze effecten zijn veelal moeilijker in geld uit te drukken.

Bedragen over de huidige omvang van alleen de directe schade op jaarbasis variëren van 40 miljoen (NEN, september 2004) tot 75 miljoen Euro (Capgemini, juni 2004). De som van de indirecte kosten en de kosten van gevolgschade op jaarbasis worden geschat op 100 miljoen Euro (Capgemini, juni 2004). Vanwege het toenemend aantal kabels en leidingen in de ondergrond evenals het steeds intensievere gebruik van de ondergrond, vertonen deze bedragen een stijgende tendens.

I. Analyse huidige situatie

In deze paragraaf wordt aan de hand van een beschrijving van het grondroeringsproces een antwoord gegeven op de vraag wat de belangrijkste oorzaken zijn van het optreden van graafschade en welke factoren daarbij een rol spelen. Deze analyse is gebaseerd op de resultaten van het onderzoek van NEN.

Het huidige grondroeringsproces, waarin het KLIC de rol van intermediair vervult, kent in beginsel vijf opeenvolgende stappen, te weten:

1. Verlenen van de opdracht voor graafwerkzaamheden;
2. Het doen van een KLIC-melding;
3. Door KLIC informeren van de kabel- en leidingbeheerders die 'een belang hebben' op of nabij de graaflocatie, met het verzoek om aan de grondroerder de relevante liggingsinformatie van hun kabels en leidingen te verstrekken;
4. Informeren van de grondroerder door de betreffende kabel- en leidingbeheerders;
5. Uitvoeren van de feitelijke grondroeringswerkzaamheden.

De stappen twee tot en met vier vormen hierbij een informatieketen, gebaseerd op vrijwillige deelname.

Ad 1. Verlenen van de opdracht voor graafwerkzaamheden

De opdrachtgever verleent de opdracht voor graafwerkzaamheden aan de aannemer; hiermee begint het graafproces. Hoewel de opdrachtgever in een vroeg stadium een zogenaamde oriëntatiemelding kan doen bij het KLIC, zodat de aannemer bij zijn offerte rekening kan houden met de aanwezige ondergrondse infrastructuur, wordt het vaak aan de aannemer overgelaten om deze informatie in te winnen. Ingeval de feitelijke grondroering nog verder wordt uitbesteed, wordt het doen van de KLIC-melding ook wel afgewenteld op de onderaannemer. De feitelijke situatie aangaande de ondergrondse kabels en leidingen (die erg bepalend is voor de benodigde tijd) blijkt hierdoor pas na aanneming van de opdracht. Bij een te positieve inschatting vooraf (hetgeen vaak het geval is) leidt dit – ter compensatie - tot een te grote tijdsdruk in de uitvoering.

Ad 2. Het doen van een KLIC-melding

De grondroerder kan zijn werkzaamheden melden bij het KLIC, zodat hij de liggingsgegevens krijgt van de op de graaflocatie aanwezige kabels en leidingen. Doet hij geen KLIC-melding en veroorzaakt hij schade, dan heeft hij niet aan zijn onderzoeksplicht voldaan die hij op grond van de jurisprudentie heeft en moet hij de directe schade vergoeden. Alhoewel dit (door het relatief hoge aantal schadegevallen) steeds moeilijker wordt, kunnen grondroerders zich vooralsnog hiervoor verzekeren.

Ad 3. Door KLIC informeren van de betreffende kabel- en leidingbeheerders

Het KLIC verwerkt de melding van de grondroerder door in samenspraak met de grondroerder te bepalen voor welke locatie hij informatie nodig heeft. Het KLIC verstrekt de grondroerder een overzicht van de beheerders die in dit gebied een belang hebben en informeert tegelijkertijd deze beheerders over de melding.

Gemiddeld zijn er zeven beheerders per melding die een belang hebben. De beheerders moeten hierna op eigen beoordeling en initiatief informatie verstrekken aan de grondroerder. Het KLIC heeft zo een intermediairfunctie, maar is daarbij aan beide zijden grotendeels afhankelijk van de informatie die door anderen wordt verstrekt. Het KLIC weet bovendien niet of de betreffende kabel- en leidingbeheerders de gevraagde informatie daadwerkelijk verstrekken. Daarnaast heeft het KLIC weinig invloed op de wijze van informatieverstrekking. Het lukt KLIC daarom momenteel (ondanks het gestarte experiment van KLIC-online) slechts in zeer beperkte mate om kabel- en leidingbeheerders ertoe te bewegen hun liggingsgegevens te laten digitaliseren, laat staan om deze in een gestandaardiseerd format via internet te laten uitwisselen.

Ook bestaat er discussie over de kwaliteit van het huidige functioneren van KLIC.

Ad 4. Informeren van de grondroerder door de betreffende kabel- en leidingbeheerders

De kabel- en leidingbeheerders verstrekken, vanuit hun eigen digitale of analoge informatiebestand, aan de grondroerder informatie over de ligging van hun eigen kabels of leidingen. Naast het verstrekken van tekeningen komt het ook voor dat een vertegenwoordiger van de kabel- of leidingbeheerder persoonlijk de ligging van de kabel of leiding op de graaflocatie komt aanduiden. Dit laatste gebeurt met name door beheerders van grote transportleidingen (zoals bijvoorbeeld Gasunie). Sommige kabel- en leidingbeheerders leveren de benodigde informatie echter niet of te laat aan. Er bestaat momenteel ook geen verplichting om (tijdig) aan te leveren. Daarnaast zijn de liggingsgegevens in het geleverde kaartmateriaal niet altijd even betrouwbaar. Soms zijn de tekeningen niet correct als gevolg van fouten bij het inmeten of door grondwerking. Bovendien komt het voor dat het kaartmateriaal niet goed bruikbaar is (bijvoorbeeld door de gekozen schaalgrootte van een tekening). Tenslotte stuurt elke kabel- en

leidingbeheerder eigen kaartmateriaal toe aan de grondroerder, hetgeen bij hem kan resulteren in grote hoeveelheden tekeningen (gemiddeld 11 losse tekeningen per grondroering).

Ad 5. Uitvoeren van de feitelijke grondroeringswerkzaamheden

Uit jurisprudentie blijkt dat de grondroerder bij de uitvoering van het graafwerk alle mogelijke praktische maatregelen dient te nemen om schade te voorkomen (zoals bijvoorbeeld het doen van een KLIC-melding en het graven van proefsleuven). Er zijn vanuit de sector richtlijnen opgesteld over de wijze waarop het grondroeren dient te worden uitgevoerd. De aansprakelijkheid van de grondroerder wordt in geval van schade mede in dat licht beoordeeld. Pas in de situatie dat de grondroerder alle redelijke maatregelen heeft genomen om schade te voorkomen en er desondanks schade ontstaat, blijft die schade in beginsel voor rekening van de beheerder van de getroffen kabel of leiding.

Desalniettemin nemen grondroerders vaak risico's, bijvoorbeeld door werkzaamheden niet te melden bij het KLIC. Dit is enerzijds te wijten aan de tijdsdruk waaronder wordt gewerkt. Anderzijds kan de grondroerder zich vooralsnog verzekeren voor het geval hij schade veroorzaakt, ook als hij geen KLIC-melding heeft gedaan (in 50% van de schadegevallen is geen KLIC-melding gedaan).

Als de grondroerder dus moet kiezen tussen het verliezen van een opdracht of het uitvoeren van de werkzaamheden zonder voorafgaande KLIC-melding, dan wordt vaak voor het laatste gekozen.

Conclusie

Het is in beginsel de grondroerder die feitelijk de schade veroorzaakt. Uit het voorgaande blijkt echter dat deze niet los kan worden gezien van zijn omgeving en dat hij soms maar beperkt de gelegenheid krijgt om schadevrij te kunnen graven. De graafproblematiek bestaat derhalve uit een aantal onderling verbonden knelpunten, enerzijds op het vlak van de informatieketen, anderzijds bij (de voorbereiding van) de feitelijke werkzaamheden.

II. De gewenste functionaliteit

Uit het voorgaande is gebleken dat in elke stap van de informatie-uitwisseling tot en met het uitvoeren van de graafwerkzaamheden risico's worden gelopen waardoor graafincidenten worden veroorzaakt. Om het proces in de informatieketen beter te organiseren is het vooral noodzakelijk dat helderheid bestaat over de verdeling van de verantwoordelijkheden over de verschillende partijen en dat partijen hun verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk nemen.

II.a Verplichte melding van een grondroering

Uit het NEN-onderzoek is indicatief af te leiden dat in ca. 30 procent van de grondroeringen waarvoor geen melding wordt gedaan er schade ontstaat, terwijl dat percentage ca. 15% bedraagt bij grondroeringen waarvoor die melding wel is gedaan. In de toekomst dient daarom verzekerd te worden dat grondroerders bij al hun werkzaamheden een melding doen en zonder melding hun werkzaamheden dus ook niet aanvangen. Deze melding vormt namelijk het startpunt van de informatieketen, die door de aangeleverde liggingsgegevens van kabels en leidingen op zijn beurt kan resulteren in een aanzienlijk kleinere kans op een graafincident. Het verzoeken om informatie wordt gestimuleerd als de gevraagde informatie tijdig wordt verstrekt en op zodanige wijze dat deze goed en eenvoudig bruikbaar is voor degene die de melding doet. Op dit moment is dat nog onvoldoende het geval.

De melding dient aan bepaalde voorwaarden te voldoen. De kabel- en leidingbeheerder moet immers in staat worden gesteld om op een efficiënte wijze adequate informatie te verstrekken. Het ligt voor de hand dat het daarbij in ieder geval gaat om het voldoende specifiek aangeven van de locatie van de voorgenomen grondroering, het soort activiteit en het tijdstip waarop

met de werkzaamheden wordt begonnen. Ook dient te worden bepaald binnen welke termijn voorafgaand aan de werkzaamheden de melding dient te worden gedaan. Daarbij moet worden gedacht aan een combinatie van een minimale en een maximale termijn. Het vaststellen van een minimale termijn (van enkele dagen) is noodzakelijk om kabel- en leidingbeheerders de gelegenheid te geven om de ligging persoonlijk te komen aanduiden. Het vaststellen van een maximale termijn is noodzakelijk om de actualiteit van de informatie te waarborgen.

Het is voorts van belang een duidelijk onderscheid te maken tussen activiteiten die wel en activiteiten die niet meldplichtig zijn. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de huidige praktijk en worden met name risicovolle graafactiviteiten meldplichtig.

II.b De intermediair als beheerder van de informatieketen

Eén-loket-functie

Om het doen van meldingen te stimuleren, dient het gevolg van de melding te zijn dat op redelijk korte termijn na de melding alle relevante informatie aan de grondroerder wordt verstrekt. De één-loket-functie is naar mijn mening daarbij essentieel, zowel als ontvangstloket voor de meldingen als ook als uitgifteloket om de informatieverstrekking aan de grondroerder te waarborgen. Momenteel ontbreekt het in de informatieketen aan een beheerder (mede doordat kabel- en leidingbeheerders kaartmateriaal rechtstreeks - dus niet via dit ene loket - toesturen aan de grondroerder). Het is mijn voornemen om die rol, die op natuurlijke wijze aan de intermediair toevalt, nadrukkelijker vorm te geven.

Verantwoordelijkheden intermediair

In de nieuwe situatie behoort de intermediair verantwoordelijk te zijn voor een adequate informatieverstrekking aan de grondroerder. Dat betekent dat de intermediair de belanghebbende kabel- en leidingbeheerders op de hoogte stelt van ontvangen meldingen en zorgdraagt voor het verstrekken van de liggingsgegevens aan de grondroerder. Het is daarvoor niet noodzakelijk dat de liggingsgegevens ook feitelijk bij de intermediair worden opgeslagen. Kabel- en leidingbeheerders achten het om redenen van bedrijfsvertrouwelijkheid van belang dat deze gegevens in eigen huis worden beheerd. ICT-oplossingen kunnen ervoor zorgdragen dat deze gegevens – zoals ook nu het geval is – door de kabel- en leidingbeheerders zelf worden beheerd en op een (kosten)efficiënte en effectieve wijze worden ontsloten ten behoeve van de informatieverstrekking aan de grondroerders. In deze nieuwe situatie ligt dus de verantwoordelijkheid van de intermediair op het gebied van het informatie-uitwisselingsproces (inclusief monitoring en kwaliteitsborging), terwijl de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de gegevens onverminderd bij de kabel- en leidingbeheerders ligt.

Concrete eisen aan de informatie-uitwisseling

In het licht van bovenstaande is het wenselijk om ten aanzien van de informatie-uitwisseling nadere eisen te stellen. Het gaat daarbij in ieder geval om:

- betrouwbaarheid (weten wat er wel of niet ligt), zowel in termen van actualiteit (hoe up-to-date?) als in termen van nauwkeurigheid (binnen welke afstand van de aangegeven positie?);
- de uiterste termijn waarbinnen de gegevens dienen te worden verstrekt;
- de aanduiding van de soort kabel/leiding, zodat de grondroerder risico's beter kan inschatten;
- schaal en kaartkenmerken voor het gebruiksgemak van het verstrekte kaartmateriaal;
- digitaal en meerlaags, zodat kaarten van verschillende kabel- en leidingbeheerders softwarematig over elkaar kunnen worden gelegd, zodat de grondroerder zowel één

geïntegreerde kaart kan bekijken (de situatie in één oogopslag) als elk van de verschillende kaarten afzonderlijk (meer detail).

- Terugkoppeling van geconstateerde afwijkingen in de feitelijke ligging van een kabel of leiding door de grondroerder naar de betreffende kabel- of leidingbeheerder (zodat deze zijn kaartmateriaal daardoor kan verbeteren).

Daarnaast gaat het om een verbetering van de communicatie tussen partijen. In het bijzonder de directe bereikbaarheid (24 uur per dag) van een terzake deskundig persoon binnen elk van de kabel- en leidingbeheerders ten behoeve van een grondroerder. Momenteel blijkt in deze functie te zijn voorzien in het geval er reeds sprake is van een graafincident (dan treedt de betreffende storingsdienst op), maar veelal niet in het geval een grondroerder een afwijking constateert tussen de fysieke realiteit en het kaartmateriaal en advies wenst alvorens verder te graven.

II.c De kabel- en leidingbeheerder als informatiebron

Het bovenstaande impliceert dat de kabel- en leidingbeheerders zelf de liggingsgegevens van hun kabels en leidingen bijhouden, ongeacht of de kabels en leidingen in gebruik zijn genomen of niet. Het ook registreren van niet-gebruikte (loze) kabels en leidingen is van belang aangezien een grondroerder niet kan waarnemen of een kabel of leiding wel of niet in gebruik is, bovendien dient de grondroerder ook met niet-gebruikte kabels en leidingen zorgvuldig om te gaan. Het registreren is voor de kabel- en leidingbeheerders in beginsel geen nieuwe activiteit, aangezien dit nodig is voor een ordentelijk beheer en onderhoud van het eigen netwerk. De bovengenoemde randvoorwaarden voor de informatieverstrekking aan de grondroerder kunnen echter tot gevolg hebben dat sommige kabel- en leidingbeheerders (ten behoeve van het ontsluiten van de gegevens) aanpassingen moeten doorvoeren in hun interne gegevensbeheer.

Zoals genoemd in de brief wordt de kabel- en leidingbeheerder verplicht om de grondroerder tijdig te voorzien van betrouwbare en bruikbare informatie. Daarbij wordt voor beheerders van risicovolle leidingen (zoals gedefinieerd in NEN3650), bijvoorbeeld hoge druk transportleidingen, voorzien om deze beheerders te verplichten bij een graaf-activiteit in de directe nabijheid van hun leiding, een gemachtigde ter plekke aanwezig te hebben. Dit om de ligging van de leiding persoonlijk aan te duiden en toe te zien op de veiligheid. Deze leidingbeheerder moet melden aan de intermediair dat hij hieraan voldoet. Hij hoeft dan geen kaartmateriaal beschikbaar te stellen. Dit aanduiden dient te geschieden binnen een zodanige termijn dat de graafwerkzaamheden op het gevraagde tijdstip kunnen aanvangen.

II.d Het zorgvuldig uitoefenen van de onderzoeksplicht

Bovenstaande systematiek draagt in belangrijke mate bij aan het oplossen van de huidige graafproblematiek en het voorkómen van graafincidenten. Een en ander ontslaat de grondroerder echter geenszins van zijn plicht om zorgvuldig tewerk te gaan. Voordat de grondroerder de werkzaamheden daadwerkelijk gaat uitvoeren, moet hij – vanuit zijn onderzoeksplicht - al het mogelijke hebben gedaan om graafschade te voorkomen.

De onderzoeksplicht houdt in eerste instantie in dat de grondroerder kennis moet nemen van de liggingsgegevens. De tekeningen (danwel een medewerker van de kabel- of leidingbeheerder persoonlijk) dienen dan ook op de graaflocatie aanwezig te zijn en deze informatie dient daadwerkelijk te worden gebruikt. Van dit laatste acht ik het de taak van de sector zelf om erop toe te zien dat dit gebeurt.

In de praktijk blijkt het regelmatig voor te komen dat er verschillen bestaan tussen de feitelijke ligging van de kabel of leiding en de ligging zoals die op het kaartmateriaal staat aangegeven. De grondroerder mag er dus niet zonder meer van uitgaan dat de kaart de juiste ligging van de kabel of leiding weergeeft. Als de grondroerder aanvangt met zijn

graafwerkzaamheden zonder de gegevens af te wachten of te gebruiken, of als hij geen proefsleuven graaft, dan heeft hij zijn onderzoeksplicht niet naar behoren uitgevoerd. Ditzelfde geldt indien hij (voor een meldplichtige graafactiviteit) geen melding doet.

Calamiteiten

Indien er sprake is van een calamiteit welke niet het gevolg is van een grondroering, dan kan de situatie zich voordoen dat de kabel- of leidingbeheerder zo spoedig mogelijk een grondroering moet (laten) uitvoeren om de calamiteit te verhelpen. Hierbij zal er nooit voldoende tijd zijn om een reguliere melding te doen. Ditzelfde geldt voor hulpverleningsdiensten (waaronder de brandweer) die behoefte hebben aan goede en actuele liggingsgegevens van kabels en leidingen rondom de plek van een calamiteit. Voor het gebruik van het systeem van informatie-uitwisseling in geval van calamiteiten zal in de uitwerking een nadere procedure worden opgesteld.

Kosten en baten

De eenmalige kosten voor (ontwikkeling en implementatie van) het nieuwe systeem van informatie-uitwisseling zijn door NEN geraamd op 67 tot 89 miljoen Euro. De totale jaarlijkse kosten na implementatie van het beleid worden geschat op 25 tot 30 miljoen Euro. Op dit moment betalen de kabel- en leidingbeheerders jaarlijks 40 tot 50 miljoen Euro voor het faciliteren van KLIC en het verstrekken van tekeningen aan gravers. De baten bestaan primair uit een vermindering van de totale kosten die partijen momenteel ondervinden door graafincidenten. Door het nieuwe systeem kunnen enerzijds gravers met minder problemen hun werk uitvoeren, waarvan de opdrachtgevers (onder andere kabel- en leidingbeheerders) financieel voordeel ondervinden. Anderzijds wordt de leveringszekerheid verbeterd van de diverse diensten. Secundair leidt het voorgenomen beleid ook tot besparingen in kosten van bedrijfsprocessen voor zowel grondroerders als kabel- en leidingbeheerders. Met name door minder personele inzet in het meer gestroomlijnde en geautomatiseerde informatie-uitwisselingsproces. De geschatte baten van het beleid bedragen 48 tot 61 miljoen Euro per jaar. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de afname van indirecte kosten, gevolgschade en externe effecten door de reductie van het aantal graafincidenten. Die afname leidt naar alle waarschijnlijkheid tot een veelvoud van het genoemde bedrag. Ook breder beschouwd levert het voorgenomen beleid baten op. De voorgestelde verplichtingen sluiten namelijk goed aan op de hierna genoemde ‘gerelateerde beleids- of wetgevingstrajecten’.

III. Gerelateerde beleids- of wetgevingstrajecten

In deze paragraaf wordt ingegaan op de samenhang tussen het informatie-uitwisselingsysteem voor kabels en leidingen en andere lopende beleids- of wetgevingstrajecten.

III.1 Ondergrondse ordening en hinder

Het ministerie van VROM heeft een analyse laten uitvoeren door het Centrum Ondergronds Bouwen naar de in de praktijk ervaren ordeningsknelpunten bij het gebruik en de ordening van de ondergrond. Eén van de geconstateerde knelpunten is dat de kennis en informatie over de ondergrond en over ondergrondse effecten onvoldoende worden gebruikt in de plan- en besluitvorming over de ondergrond. Betere ontsluiting van de kennis over reeds aanwezige gebruiksbeperkingen in de ondergrond, zoals kabels en leidingen, kan door gemeenten worden gebruikt om betere afwegingen te maken voor toekomstige onder- en bovengrondse ruimteclaims, ook als het gaat om nieuwe aanleg van ondergrondse infrastructuur. Door meer gebruik te maken van dwarsprofielen alsmede driedimensionale bestemmingsplannen kunnen overheden, in het bijzonder gemeenten, mogelijke ruimteclaims voor kabels en leidingen

reserveren, wat tot een betere ordening van de ondergrond - en dus ook tot minder onderlinge hinder - kan leiden.

Het NEN-onderzoek bevestigt het knelpunt van de hinder. In de wettelijke regeling zal dan ook een bepaling worden opgenomen dat ondergrondse infrastructuren elkaar zo min mogelijk dienen te hinderen. Die bepaling is dus wederkerig. Dit geldt voor alle werkzaamheden, die in het kader van aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en leidingen worden verricht. Bovendien mogen ondergrondse infrastructuren voor elkaar geen gevaar opleveren.

III.2 Authentieke registratie

Het Kabinet is bezig met het ontwikkelen van een stelsel van authentieke registraties. Dit stelsel moet de gegevenshuishouding van de overheid gaan stroomlijnen. Een authentieke registratie is een wettelijk verankerd bestand, dat verplicht gebruikt moet worden voor alle publieke taken. Er zijn inmiddels 6 registraties aangewezen, die de kern van dit stelsel zullen vormen: personen (GBA bij BZK), bedrijven (EZ), adressen (VROM), gebouwen (VROM), percelen (VROM) en kaarten (VROM). Voor elke registratie is een minister verantwoordelijk en het stelsel maakt onderdeel uit van het programma Andere Overheid.

Inmiddels is de ToptienNL van de Topografische Dienst aangewezen als authentieke registratie. Dit bestand is geschikt voor de weergave van schaal 1 op 10.000. Vanwege een aantal overheidstoepassingen die vragen om gedetailleerder kaartmateriaal, is het beleid van de minister van VROM erop gericht dat ook de Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN), met een schaal van 1 op 2.000 tot zelfs 1 op 1.000, een rol gaat spelen in het stelsel van authentieke registraties. De GBKN is een samenwerkingsverband tussen kabel- en leidingbeheerders (energie-, telecom- en waterbedrijven) en overheidspartijen als Unie van Waterschappen, Kadaster en gemeenten. Bij de nadere uitwerking van de verplichte informatie-uitwisseling wordt ernaar gestreefd om ook aangaande de ondergrondse kabels en leidingen (als ondergrond) gebruik te maken van kaartmateriaal dat onderdeel uitmaakt van een authentieke registratie.

III.3 Registratie van gegevens externe veiligheid

In het Structuurschema Buisleidingen (SBUI) uit 1985 worden tracés aangewezen waarin buisleidingen (zoals hoge druk transportleidingen voor aardgas en brandbare vloeistoffen) liggen. De ruimtelijke doorvertaling van deze tracés vindt plaats in streek- en bestemmingsplannen. In het SBUI zijn aan weerszijden van de buisleidingen ook veiligheidsafstanden opgenomen, onderverdeeld in bebouwings- en toetsingsafstand. Binnen de toetsingsafstand vindt de afweging plaats over de ligging van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten zoals woningen en kantoren. In nieuwe situaties mogen geen nieuwe woningen binnen de bebouwingsafstand worden gesitueerd. Het SBUI heeft de status van een planologische kernbeslissing (Pkb) en wordt elke vijf jaar verlengd.

Het besluit met betrekking tot de registratie van gegevens externe veiligheid inrichtingen, transportroutes en buisleidingen (Registratiebesluit externe veiligheid) is thans in voorbereiding. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gaat in de toekomst deze centrale registratie van gegevens beheren, waarbij de te registreren gegevens van buisleidingen door het bevoegd gezag worden aangeleverd. In het Registratiebesluit staat welke buisleidingen geregistreerd dienen te worden en de eisen die aan te leveren gegevens worden gesteld. De gegevens betreffen onder andere de ligging (coördinaten en diepte), diameter en druk.

Deze registratie betreft de ligging van risicovolle leidingen en is ervoor bedoeld om het grote publiek (en dus niet in het bijzonder de grondroerders) hierover te informeren. Deze

registratie, die minimaal eenmaal in de vijf jaar wordt geactualiseerd, kan ook een rol spelen bij het informeren van de grondroerder over deze risicozones. De verplichte informatie-uitwisseling rond kabels en leidingen (die onder andere betrekking heeft op risicovolle leidingen) richt zich specifiek op de informatiebehoefte van de grondroerder. Daarbij attendeert de grondroerder (via de intermediair) de kabel- en leidingbeheerder op zijn voornemen om op een specifieke plek te gaan graven, in reactie waarop hij een actuele en nauwkeurige weergave krijgt van de betreffende liggingsgegevens. Met name beheerders van risicovolle leidingen hechten aan deze (graaf)melding grote waarde en sturen vaak een medewerker naar de graaflocatie teneinde de kans op beschadiging van hun leiding te minimaliseren. De verplichte registratie van de risicovolle leidingen en de verplichte informatie-uitwisseling voor *alle* kabels en leidingen vullen elkaar (voor de grondroerder en met het oog op veiligheid) dus aan. Bij de nadere uitwerking vormt de afstemming tussen de beide informatieverplichtingen een belangrijk aspect. Dit om te voorkomen dat partijen, vaker dan nodig en/of in verschillende formats, dezelfde liggingsgegevens moeten aanleveren.